

Fiche 3: Besluit inzake jurisdictiegeschillen in strafzaken

1. Algemene gegevens

Voorstel: Voorstel voor een Kaderbesluit van de Raad over het voorkomen en oplossen van jurisdictiegeschillen in strafzaken

Datum Raadsdocument: 20 januari 2009

Nr. Raadsdocument: 5208/09

Prelex: N.v.t. Bijlage voorstel kaderbesluit bijgevoegd.

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: n.v.t.

Behandelingstraject Raad: RWG COPEN, CATS, COREPER, JBZ-Raad (26-27 februari en 6-7 april 2009)

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Justitie

Rechtsbasis, stemwijze Raad, rol Europees Parlement en comitologie

a) Rechtsbasis

Art. 31, lid 1, onder c en d, en art. 34, lid 2, onder b, EU-Verdrag

b) Stemwijze Raad en rol Europees Parlement

Eenparigheid in de Raad en advies EP

c) Comitologie n.v.t.

2. Samenvatting BNC-fiche

Korte inhoud voorstel

Dit voorstel bevat een procedureel kader voor het voorkomen en oplossen van (mogelijke) jurisdictiegeschillen in strafzaken tussen twee of meer lidstaten.

Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

Bevoegdheid: positief

Subsidiariteit: positief

Proportionaliteit: negatief

Risico's / implicaties/ kansen

Het voorstel biedt een kans op het voorkomen van gevallen van inbreuken op het verbod op een dubbele strafvervolgning (overigens een gering aantal). Die dubbele strafvervolgning ontstaat doordat meer dan één lidstaat jurisdictie uitoefent over dezelfde feiten en ten aanzien van dezelfde persoon. Echter, de voorgestelde methode waarmee dit zou moeten worden bereikt, heeft een te ruime strekking en is onnodig omslachtig. Dit bergt het risico in zich dat de afhandeling van strafzaken op nationaal niveau onnodige en onwenselijke vertraging oploopt. Tenslotte wordt te weinig rekening gehouden met de bevoegdheden met betrekking tot dit type zaken die in het recent gewijzigde Eurojustbesluit aan Eurojust zijn toegekend.

Nederlandse positie en eventuele acties

Nederland is voorstander van een regeling die het Openbaar Ministerie helpt bij het voorkomen van inbreuken op het verbod van een dubbele strafvervolgning, maar wil deze regeling wel beperken tot gevallen waarin een dergelijk inbreuk ook werkelijk dreigt. Bovendien moet de procedure die in dergelijke gevallen moet worden gevolgd eenvoudig zijn en zoveel mogelijk vormvrij. Daarbij moet tevens rekening worden gehouden met de bestaande mogelijkheden om Eurojust in dit soort gevallen te betrekken.

3. Samenvatting voorstel

Inhoud voorstel

Dit voorstel bevat het procedurele kader voor de informatie-uitwisseling tussen nationale autoriteiten betreffende lopende strafrechtelijke procedures voor specifieke feiten om na te gaan of er in andere lidstaten voor dezelfde feiten parallelle strafprocedures lopen, en voor het aangaan van rechtstreeks overleg tussen hun nationale autoriteiten om vast te stellen welke jurisdictie het meest geschikt is om specifieke feiten die onder de jurisdictie van twee of meer lidstaten vallen, te behandelen.

Verder bevat dit voorstel voorschriften en gemeenschappelijke criteria die de nationale autoriteiten van twee of meer lidstaten in acht moeten nemen wanneer zij trachten vast te stellen welke jurisdictie het meest geschikt is om specifieke feiten te behandelen.

Voorgesteld wordt de maatregelen die in dit kaderbesluit zijn vervat in twee situaties van toepassing te laten zijn:

- 1) wanneer de bevoegde autoriteiten van een lidstaat een strafrechtelijke procedure voeren en tot de bevinding komen dat uit de feiten die onderwerp van die procedure zijn, blijkt dat er een significante band is met één of meer andere lidstaten, en de mogelijkheid bestaat dat de bevoegde autoriteiten van die andere lidstaat/lidstaten een strafrechtelijke procedure voeren voor dezelfde feiten;
- 2) wanneer de bevoegde autoriteiten van een lidstaat een strafrechtelijke procedure voeren en op enigerlei wijze vernemen dat de bevoegde autoriteiten van een of meer lidstaten een strafrechtelijke procedure voeren voor dezelfde feiten.

Impact assessment Commissie n.v.t.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

Het voorstel is gebaseerd op art. 31, lid 1, onder c en d en art. 34, lid 2, onder b EU-Verdrag. Volgens Nederland is dat de juiste rechtsbasis.

b) Functionele toets:

- *Subsidiariteit*: positief
- *Proportionaliteit*: negatief
- *Onderbouwing*:

Het doel van dit voorstel (het voorkomen en oplossen van jurisdictiegeschillen die ontstaan doordat in twee of meer lidstaten een strafvervolgning voor dezelfde feiten en tegen dezelfde persoon wordt ingesteld) kan weliswaar ook door lidstaten afzonderlijk worden gerealiseerd, maar uniforme afspraken op Europees niveau kunnen -door de grensoverschrijdende aard van de problematiek- de effectiviteit ervan verhogen, mits daarbij de juiste maatvoering wordt gehanteerd. Dit maakt dat de subsidiariteit van het voorstel positief wordt beoordeeld.

M.b.t. de proportionaliteit is het oordeel negatief, doordat het voorstel teveel omvattend is, daarbij aan het doel voorbij schiet en bovendien een te bureaucratische procedure voorschrijft. Indien het voorstel wordt teruggebracht tot de kern, kan het oordeel positief worden.

c) Nederlands oordeel

Nederland vindt het wenselijk dat jurisdictiegeschillen in strafzaken tussen twee of meer lidstaten worden voorkomen of kunnen worden opgelost volgens een EU-brede procedure, mits deze niet bureaucratisch is.

5. Implicaties financieel

a) Consequenties EG-begroting

Geen

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of decentrale overheden

Geen. Indien het voorstel toch budgettaire gevolgen heeft, worden deze ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels budgetdiscipline.

c) Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger

Geen

d) Administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden

Geen

e) Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger

Geen

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid

Bij ongewijzigde aanneming van het onderhavige voorstel zal het Wetboek van Strafvordering moeten worden aangevuld.

b) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid

Dit kaderbesluit treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van zijn bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie. De implementatietermijn zal, zoals gebruikelijk, twee jaren bedragen.

c) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling

N.v.t.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) Uitvoerbaarheid

Bij ongewijzigde aanneming van het onderhavige voorstel zal het voor het Openbaar Ministerie leiden tot onnodige en onwenselijke bureaucratische procedures, die de normale afhandeling van strafzaken zal vertragen.

b) Handhaafbaarheid

De bureaucratische voorschriften zullen de bereidheid tot opvolging niet positief beïnvloeden.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Geen

9. Nederlandse positie (belangen en eerste algemene standpunt)

Nederland vindt het wenselijk dat jurisdictiegeschillen die ontstaan doordat in twee of meer lidstaten een strafvervolgning voor dezelfde feiten en tegen dezelfde persoon wordt ingesteld, worden voorkomen, respectievelijk worden opgelost. Daartoe dient de regeling zich te beperken.

Verder kan Nederland voor deze gevallen de verplichting aanvaarden dat de Officieren van Justitie die in de betrokken lidstaten de zaak behandelen met elkaar overleggen hoe de zaak het beste verder kan worden behandeld. Nederland wil voor dat overleg zo min mogelijk vormvoorschriften en zeker geen formulieren, en Nederland wil ook geen criteria vastleggen waarmee in het overleg rekening dient te worden gehouden. Dit laatste wordt mede ingegeven doordat Eurojust in de praktijk al richtsnoeren voor de inhoud van het overleg heeft ontwikkeld. Die zijn voldoende.

Tenslotte dient helder te zijn dat de betrokken justitiële autoriteiten vrij zijn om bij hun overleg ook de assistentie van Eurojust in te roepen. Immers, Eurojust is daartoe bevoegd.

Tijdens de JBZ-Raad van 26-27 februari jl. is gebleken dat Nederland niet alleen staat in deze opvattingen. Voor het verslag over die Raad wordt verwezen naar Kamerstukken II 2008-2009, 23490, 547.